Lietas arhīva Nr. C-05532-23/96
ECLI:LV:RPT:2023:0306.C77986422.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2023.gada 6.martā

Rīgas pilsētas tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Edgars Grīvnieks
ar tiesas sēdes sekretāri Diānu Poļakovu
piedaloties prasītājas pārstāvei /pers. A/, atbildētājam /pers. B/, atbildētāja pārstāvei zvērinātai advokātei Danai Ronei,
atklātā tiesas sēdē /adrese/, izskatīja civillietu /pers. C/ prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas tiesā 2022.gada 4.oktobrī saņemts /pers. C/ (turpmāk arī – prasītāja) prasības pieteikums pret /pers. B/ (turpmāk arī – atbildētājs).

[1.1] Prasības pieteikumā lūgts tiesu:

- piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus dēla /pers. D/ uzturam 150 *euro* mēnesī, bet ne mazāk kā valstī noteiktajā minimālajā apmērā, pārskaitot tos uz prasītājas kontu līdz katra kārtējā mēneša 25.datumam;
- piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļu parādu 13 424,07 *euro* un procentus 2877,60 *euro*, kopā 16301,67 *euro*, pārskaitot tos uz prasītājas kontu;
- atzīt prasītājas tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6 procentus gadā no piespriestās, bet nepiedzītās summas;
- pieņemt lēmumu, ar kuru līdz sprieduma taisīšanai no atbildētāja par labu prasītājai bērnu uzturam tiek piedzīti uzturlīdzekļi Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā.

[1.2] Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi:

[1.2.1] 2012.gada 12.oktobrī starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgta vienošanās par nepilngadīgā bērna aizgādību, saskarsmes tiesībām un bērna uzturlīdzekļiem (turpmāk arī – vienošanās).

Vienošanās 4.4.punkts paredzēja, ka atbildētājs veiks uzturlīdzekļu maksājumu bērna uzturam 50 Ls apmērā līdz katra mēneša 25.datumam, pārskaitot tos uz prasītājas kontu.

[1.2.2] Ministru kabineta valstī noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam 2013.gadā bija 71,15 *euro*, 2014.gadā 80 *euro*, līdz 2015.gada 15.septembrim 90 *euro*, no 2015.gada 15.septembra 108 *euro*, 2016.gadā 111 *euro*, 2017.gadā 114 *euro*, 2018.gadā 129 *euro*, 2019. un 2020.gadā 129 *euro*, 2021.un 2022.gadā 150 *euro*.

[1.2.3] Atbildētājs no vienošanās noslēgšanas dienas nav pildījis no vienošanās izrietošās saistības, nav veicis uzturlīdzekļu pārskaitījumus uz prasītājas kontu.

Līdz ar to ir izveidojies uzturlīdzekļu parāds kopējā summā 13 424,07 euro, kas sastāv no šādām pozīcijām:

- 186,27 *euro* par 2012.gadu;
- 853,80 *euro* par 2013.gadu;
- 960 *euro* par 2014.gadu;
- 1080 *euro* par 2015.gadu;
- 1332 *euro* par 2016.gadu;
- 1368 *euro* par 2017.gadu;
- 1548 *euro* par 2018.gadu;
- 1548 *euro* par 2019.gadu;
- 1548 *euro* par 2020.gadu;
- 1800 *euro* par 2021.gadu;
- 1200 *euro* par laiku līdz 2022.gada 31.augustam.

[1.2.4] Tā kā atbildētājs nav veicis no vienošanās izrietošos maksājumus, prasītāja saskaņā ar Civillikuma 1765.panta pirmo daļu aprēķinājusi atbildētājam arī likumiskos sešus procentus no nesamaksātās uzturlīdzekļu parāda summas, proti:

- 100,59 *euro* par 2012.gadu;
- 435,43 *euro* par 2013.gadu;
- 432 *euro* par 2014.gadu;
- 421,20 *euro* par 2015.gadu;
- 439,56 *euro* par 2016.gadu;
- 369,36 *euro* par 2017.gadu;
- 325,08 *euro* par 2018.gadu;
- 232,20 *euro* par 2019.gadu;
- 139,32 *euro* par 2020.gadu;
- 54 *euro* par 2021.gadu.

2022.gada 27.augustā atbildētājs ieskaitīja prasītājai uzturlīdzekļu maksājumu 71,14 *euro* apmērā, ko prasītāja, atbilstoši Civillikuma 1843.pantam, novirzīja procentu parāda samaksai. Līdz ar to atbildētāja kopējais procentu parāds ir 2877,60 euro (1948,74 mīnus 71,14).

[1.2.5] Prasītāja jautājumu par uzturlīdzekļu samaksu ir mēģinājusi risināt labprātīgi.

[1.3] Prasība pamatota ar Civillikuma 179., 1587.pantu.

[2] Tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka atbildētājs lūdz apmierināt prasību daļā par summu 3824,49 *euro*,

pārējā daļā lūdz prasību noraidīt.

Atbildētāja paskaidrojumos norādīti šādi apstākļi:

[2.1] No vienošanās 4.4. punkta secināms, ka puses vienojās par fiksētu uzturlīdzekļu summu 50 Ls apmērā. Šajā punktā puses nebija iekļāvušas noteikumu par to, ka uzturlīdzekļu apmērs automātiski palielinātos vai mainītos jebkāda kritērija – inflācijas, bērna vecuma, valsts pārvaldes iestāžu lēmumu vai citu apstākļu dēļ. Vienošanās 4.4. punktā nav lietoti vārdi, "bet ne mazāk kā Latvijā noteiktie minimālie uzturlīdzekļi". Tas nozīmē, ka, valstī palielinoties minimālajam uzturlīdzekļu apmēram vai palielinoties bērna vajadzībām, prasītājai bija tiesības prasīt sarunu vai tiesas ceļā palielināt uzturlīdzekļus. Šāda prasība tiesā nav celta, un šāda tiesība nav izmantota.

No vienošanās 4.4. punkta precīzi secināms, ka puses vienojušās par fiksētas summas maksāšanas pienākumu, kas automātiski nemainās. Ne prasītājas, ne bērna tiesības šī punkta redakcija neaizskar, jo prasītājai bija tiesības katrā laikā, nemaksājot valsts nodevu, tiesā celt prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu.

Tikai no brīža, kad tiesā celta prasība par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, rodas pamats secinājumam, ka prasītājs prasa augstāku uzturlīdzekļu apmēru. Līdz brīdim, kad tiesā celta prasība, šāds secinājums nav prezumējams.

Vienošanās no tās parakstīšanas brīža 2012. gada 12. oktobrī nav grozīta vai papildināta.

[2.2] Nav pamatots arguments, ka uzturlīdzekļiem automātiski būtu jākļūst lielākiem katru gadu. Tā tas nav, un korekti ir uzturlīdzekļus aprēķināt tikai un vienīgi kā 50 Ls mēnesī.

Tas nozīmē, ka no 2012. gada 12. oktobra līdz šo paskaidrojumu sniegšanas brīdim 2022. gada 28. oktobrī atbildētājam būtu bijis jāsamaksā par labu prasītājai 8536,81 *euro*, tas ir, 50 Ls jeb 71,14 *euro* katru mēnesi.

[2.3]Atbildētājs veicis uzturlīdzekļu pārskaitījumus kopējā summā 4711,32 *euro*, proti:

- 2018.gada 21.martā 30 *euro*;
- 2018.gada 9.septembrī 40 *euro*;
- 2018.gada 14.decembrī 50 *euro*;
- 2019.gada 22.maijā 15 *euro*;
- 2019.gada 3.septembrī 135 *euro*;
- 2021.gada 3.jūnijā 640 euro;
- 2022.gada 27.augustā 71,14 euro;
- 2022.gada 8.septembrī 188,18 *euro*;
- 2022.gada 13.septembrī 71,14 *euro*;
- 2022.gada 15.septembrī 426,84 *euro*;
- 2022.gada 20.septembrī 426,84 *euro*;
- 2022.gada 14.oktobrī 71,14 *euro*;
- 2022.gada 24.oktobrī 853,68 *euro*;
- 2022.gada 24.oktobrī 853,68 *euro*;
- 2022.gada 24.oktobrī 853,68 *euro.*

[2.4] Tādējādi secināms, ka atbildētāja parāds pret prasītāju par uzturlīdzekļu piedziņu ir aprēķināms, no maksājamās uzturlīdzekļu summas 8536,81 *euro*, atņemot samaksāto uzturlīdzekļu summu 4711,32 *euro*. Atbildētājam vēl ir jāsamaksā par labu prasītājai 3825,49 *euro*.

[2.5] Pēc laulības šķiršanas, lai gan atbildētājs nodrošināja, ka prasītāja kopā ar bērnu laika posmos no 2012. gada 12. oktobra līdz 2019. gada maijam (tātad 80 mēnešus) un no 2020. gada jūlija līdz 2022. gada 20. augustam (tātad 26 mēnešus) – kopā 106 mēnešus – varēja dzīvot atbildētāja dzīvoklī /adrese A/.

Atbildētājs prasītājas vietā maksāja par šī dzīvokļa apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, jo prasītāja to nedarīja, lai gan faktiski izmantoja visus komunālos pakalpojumus. Tai skaitā prasītāja nemaksāja ne par elektroenerģiju, ne par dzīvokļa apsaimniekošanu. Saskaņā ar Civillikuma 863. pantu, kas bauda kādas lietas labumus, tam arī jānes ar šo lietu saistītie pienākumi.

[2.6] 2022. gada 18. augustā atbildētājs saņēma no prasītājas pārstāves aicinājumu samaksāt uzturlīdzekļu parādu.

2022. gada 24. augustā atbildētājs nosūtīja atbildi pašai prasītājai uz šo aicinājumu.

2022. gada 28. augustā atbildētājs saņēma no prasītājas pārstāves iebildumus uz viņa 2022. gada 24. augusta atbildi;

2022. gada 2. septembrī atbildētāja advokāte Dana Rone nosūtīja /pers. A/ juridiskajam birojam mediācijas priekšlikumu, aicinot prasītāju valsts apmaksāta mediatora klātbūtnē apspriest pušu savstarpējos prasījumus. Atbilde uz šo priekšlikumu nav saņemta.

[2.7] Atbildētājs nepiekrīt likumisko procentu aprēķinam, jo likumisko procentu apmērs nedrīkst pārsniegt 10% no pamatparāda summas. Atbildētājs atsaucas uz Augstākās tiesas Senāta spriedumu lietā SKC – 688/2012.

Tā kā atbildētāja parāds pret prasītāju šobrīd ir 3825,49 *euro*, tad likumiskie seši procenti no šīs summas ir 229,53 *euro*. Prasītāja nepamatoti pieprasa procentu apmēru, kas viņas aprēķinā sasniedz 21% no kopējās prasījuma summas, un ir pārmērīga salīdzinājumā ar pamatparādu.

[3] Ar Rīgas pilsētas tiesas tiesneša 2022.gada 7.novembra lēmumu nolemts apmierināt prasītājas pieteikumu par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu un piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus bērna /pers. D/ uzturam 150 *euro* apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30 % no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas par laiku no 2022.gada 4.oktobra līdz cita sprieduma vai lēmuma taisīšanai lietā.

[4] Tiesā saņemta prasītājas rakstveida atsauksme, kurā norādīti turpmākie apstākļi:

[4.1] No atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem izriet, ka atbildētājs nenoliedz vienošanās par uzturlīdzekļu samaksu noslēgšanas faktu kā tādu.

[4.2] Puses, noslēdzot vienošanos par uzturlīdzekļu piedziņu, vienojās par konkrētu maksājumu 50 Ls, kas tajā brīdī atbilda valstī noteiktajam minimālo uzturlīdzekļu apmēram, kas katram vecākam maksājams neatkarīgi no mantas stāvokļa un spējām uzturēt bērnu. Tādējādi lai gan vienošanās 4.4.punktā norādīta konkrēta uzturlīdzekļu summa, tomēr faktiski puses vienojās par uzturlīdzekļiem atbilstoši valstī noteiktajam minimālo uzturlīdzekļu apmēram.

[4.3] Lai gan atbildētājs paskaidrojumos norāda, ka 2021.gada 25.martā veica uzturlīdzekļu maksājumu 640 *euro*, tomēr faktiski minētais pārskaitījums nav uzskatāms par uzturlīdzekļu maksājumu, jo tas bija valsts pabalsts saistībā ar *Covid-19*. Proti, valsts pārskaitīja atbildētājam 500 *euro* kā vienreizēju atbalsta maksājumu Covid-19 infekcijas izplatības negatīvo seku un spriedzes mazināšanai, kā arī 200 euro atbalstu par bērnu cenu sadārdzinājuma kompensācijai.

Pārējie no atbildētāja saņemtie maksājumi novirzīti likumisko procentu un uzturlīdzekļu parāda dzēšanai.

[4.4] Atbildētāja paskaidrojumi, ka prasītāja nav veikusi maksājumus par komunālo pakalpojumu – elektroenerģijas saņemšanu, neatbilst patiesībai.

Turklāt laikā, kad prasītāja ar bērnu dzīvoja atbildētājam piederošajā dzīvoklī, šajā dzīvoklī dzīvoja arī pats atbildētājs.

[4.5] Atbildētāja paskaidrojumi, ka likumisko procentu apmērs nedrīkst pārsniegt 10 % no pamatparāda nav pamatoti. Atbildētāja norādītais

Augstākās tiesas Senāta spriedums lietā Nr. SKC-688/2012 attiecas nevis uz likumisko procentu, bet gan līgumsoda pieauguma aprobežojumu.

Tādējādi prasītājas veiktais likumisko nokavējuma procentu aprēķins ir pamatots.

[4.6] Pēc prasības celšanas atbildētājs uzturlīdzekļu parādu ir samaksājis daļēji, veicis maksājumus 3745,18 *euro* apmērā.

[5] Tiesā saņemti atbildētāja papildus apsvērumi par prasītājas rakstveida paskaidrojumiem. Apsvērumos atkārtoti atbildētāja jau iepriekš norādītie argumenti. Papildus minēti šādi apstākļi:

[5.1] Atbildētājs nepiekrīt prasītājas viedoklim par to, ka vienošanās 4.4. punktā norādītajam uzturlīdzekļu apmēram vajadzēja automātiski palielināties laika gaitā. Nav pamatots arguments, ka uzturlīdzekļiem automātiski būtu jākļūst lielākiem katru gadu. Tā tas nav, un korekti ir uzturlīdzekļus aprēķināt tikai un vienīgi kā 50 Ls mēnesī.

[5.2] Atbildētājs nepiekrīt prasītājas apgalvojumam, ka 2021. gada 3. jūnijā veiktais maksājums 640 *euro* nav vērtējams kā uzturlīdzekļi, bet gan kā valsts pabalsts.

Jēdziens "valsts pabalsts" izmantojams tikai attiecībās starp divām personām: pabalsta izmaksātāju – valsti, un pabalsta saņēmēju – atbildētāju. Laikā, kad valsts piešķīra vienam no vecākiem pabalstus saistībā ar *Covid-19* pandēmiju, atbildētājs bija reģistrēts kā attiecīgā pabalsta saņēmējs. Prasītāja nav Administratīvajā rajona tiesā apstrīdējusi lēmumu, ar kuru pabalsts tika izmaksāts atbildētājam. Attiecīgi, atbildētājam bija visas tiesības šo pabalstu saņemt.

Turklāt valsts pabalsts 2022. gada 22. martā tika ieskaitīts atbildētāja bankas kontā, kurā atradās arī citas naudas summas, piemēram, darba alga, 2021.gada 22.martā saņemtais slimības pabalsts 910 *euro*, no parādnieka /pers. E/ atgūtā naudas summa 200 *euro*, kura saņemta 2021.gada 22.martā un 23.martā. Tādējādi, pievienojot bankas kontā esošām citām naudas summām, piemēram, darba algai, papildu naudas summu – no valsts saņemto pabalstu – nav iespējams personalizēt, kura naudas vienība ir attiecināma uz darba algu un kura uz pabalstu.

[5.3] Ne normatīvie akti, ne pušu vienošanās neparedz pienākumu dalīt uz pusēm vai citās proporcijās, vai pārskaitīt pilnā apmērā no valsts saņemtos pabalstus. Valsts pabalsts tiek izmaksāts, pamatojoties uz administratīvo aktu par pabalsta izmaksu. Ja šāds administratīvais akts ir spēkā un nav apstrīdēts, tad iebildumiem vai pārmetumiem to, kā atbildētājs izlietoja saņemto naudas summu, nav pamata. Atbildētājs norāda, ka pēc valsts pabalsta saņemšanas viņš nopirka gan bērnam skolas somu, gan apavus, gan apmaksāja bērna telefona numura 28264196 rēķinu, gan par 178 *euro* nopirka bērnam telefonu *Xiaomi* , gan pirka bērnam pārtiku, to aizvedot un nododot bērna vecmāmiņai, kura dzīvoja kopā ar bērnu.

[5.4] Atbildētājs pats pēc savas iniciatīvas ir atteicies no ģimenes valsts pabalsta saņemšanas, ko atbildētājs 2022.gada 13.decembrī nosūtīja Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai.

[5.5] Atbildētājs ļoti precīzi savu paskaidrojumu 11. punktā ir aprakstījis, par ko ir maksājis viņš un par ko – prasītāja. Atbildētājs savu paskaidrojumu 11.1. punktā ir konkrēti ierakstījis laika posmus, kuros viņš prasītājai pilnībā nodrošināja bezmaksas mājokļa iespējas.

Pēc laulības šķiršanas, lai gan atbildētājs nodrošināja, ka prasītāja kopā ar bērnu laika posmos no 2012. gada 12. oktobra līdz 2018. gada maijam (tātad 68 mēnešus) un no 2020. gada jūlija līdz 2022. gada 20. augustam (tātad 26 mēnešus) – kopā 94 mēnešus – varēja dzīvot atbildētāja dzīvoklī /adrese B/. Atbildētājs prasītājas vietā maksāja par šī dzīvokļa apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem, jo prasītāja to nedarīja, lai gan faktiski izmantoja visus komunālos pakalpojumus. Tai skaitā prasītāja nemaksāja ne par elektroenerģiju, ne par dzīvokļa apsaimniekošanu.

[6] Tiesas sēdē prasītājas pārstāve /pers. A/ uzturēja prasību. Papildus tiesas sēdē paskaidroja šādus apstākļus:

[6.1] Starp pusēm noslēgtās vienošanās 4.4.punktā paredzētie uzturlīdzekļi atbilda tobrīd spēkā esošajam normatīvajam regulējumam. Līdz ar to vienošanās 4.4.punkts tulkojams tādējādi, ka puses vienojās par uzturlīdzekļiem atbilstoši valstī noteiktajam minimālajam apmēram.

[6.2] Uzturlīdzekļu pamatparāda atlikums tiesas sēdes dienā ir 10546,47 *euro*, procentu maksājumus prasītāja ir rēķinājusi uz katra gada 31.decembri.

[6.3] Nav strīda par faktu, ka prasītāja pēc laulības šķiršanas turpināja dzīvot dzīvoklī /adrese C/, tomēr nav pierādījumu, ka atbildētājs šajā laikā piedalījās bērna uzturēšanā. Prasītāja šajā dzīvoklī turpināja dzīvot ar bērna vecmāmiņa (atbildētāja māte) atļauju. Maksājumus par dzīvokli veica bērna vecmāmiņa, prasītāja piedalījās elektrības maksājumu segšanā. Nav pierādījumu, ka minētajos maksājumos piedalījās arī atbildētājs.

Turklāt, ja atbildētājs būtu sniedzis palīdzību, tad viņš nebūtu prasītājai lūdzis veikt samaksu par garāžu 550 *euro* apmērā, ko prasītājs pārdeva atbildētājai.

[7] Atbildētājs/pers. F/ tiesas sēdē prasību atzina daļēji, par uzturlīdzekļu pamatparāda summu 3825,49 *euro* un valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu piedziņu par laiku no prasības celšanas dienas līdz bērna pilngadībai.

Papildus tiesas sēdē sniedza turpmākos paskaidrojumus:

[7.1] Vienošanās tekstu sastādīja abas puses. Vienošanās teksts tika uzrādīts arī zvērinātam notāram, kurš vērsa pušu uzmanību uz to, ka vienošanās 4.4.punktā uzturlīdzekļi ir paredzēti konkrētā summā, nav paredzēts to palielinājums atbilstoši valstī noteiktajam minimālajam apmēram.

[7.2] Atbildētājs laikā no vienošanās noslēgšanas brīža 2012.gadā līdz 2022.gadam ir piedalījies bērna uzturēšanā nodrošinot bērnu ar dzīvesvietu, piedaloties maksājumos par dzīvesvietas uzturēšanu, pērkot bērnam drēbes, dodot naudas līdzekļu pārtikas iegādei utml.

[7.3] Gandrīz vienlaicīgi ar pušu laulības šķiršanu prasītājai izjuka viņas jaunās attiecības un prasītāja palika bez dzīvesvietas. Prasītāja informēja atbildētāju par radušos situāciju un atbildētājs atļāva prasītājai ar bērnu turpināt dzīvot viņam piederošajā dzīvoklī.

Tādējādi no laulības šķiršanas brīža 2012.gadā līdz 2014.gada februārim prasītāja ar pušu kopīgo bērnu, kā arī atbildētājs un viņa māte visi kopā dzīvoja atbildētājam piederošajā dzīvoklī /adrese B/. Šajā laikā prasītājs un atbildētāja neveiksmīgi mēģināja atjaunot izjukušās pušu attiecības.

Ņemot vērā, ka laikā no laulības šķiršanas dienas līdz 2014.gada februārim puses dzīvoja kopīgi, tad uzturlīdzekļi par šo laiku netika nedz maksāti, nedz prasīti.

[7.4] 2014.gada februārī, kad kļuva skaidrs, ka pušu attiecības atjaunot neizdosies, atbildētājs pārcēlās dzīvot citur. Savukārt prasītāja ar pušu kopīgo bērnu un atbildētāja māti palika dzīvot dzīvoklī /adrese B/.

Par bērnu turpināja atbildētāja māte, kura tajā brīdī nestrādāja, izņēma bērnu no bērnudārza, pirka pārtiku. Atbildētājs mātei deva naudu. Pierādījumi naudas došanai atbildētājam nav saglabāti, jo pusēm tajā brīdī bija saglabātas labas attiecības un nebija mantisku strīdu.

Attiecībā uz vienošanās noteiktajiem uzturlīdzekļiem puses mutiski vienojās, ka atbildētājs uzturlīdzekļu summu skaitīs uzkrājumu kontā, ko bērns varēs izmantot pēc pilngadības sasniegšanas. Atbildētājs pušu mutisko norunu pildīja un uz bērna vārda atvēra divus uzkrājumu kontus, kuros turpināja veikt regulārus pārskaitījumus.

[7.5] Prasītāja no atbildētājam piederošā dzīvokļa aizgāja 2018.gada maijā, 2020.gada jūlijā, augustā atgriezās atpakaļ dzīvoklī. Vēlāk prasītāja informēja atbildētāju par nodomu pārvākties uz jaunu dzīvesvietu. Puses vienojās, ka kopš pārvākšanās brīža visa nauda turpmāk tiek skaitīta uz prasītājas kontu.

Kopā divos kontos bērna interesēs ir uzkrāti 8400 *euro*. Minētos naudas līdzekļus atbildētājs ir izmantojis daļējā apmērā, lai samaksātu prasītājas pieprasīto uzturlīdzekļu parādu.

[7.6] Atbildētājs valsts pabalstos saistībā ar bērnu varētu būt saņēmis aptuveni kopā 700 *euro*, kas iztērēti bērna vajadzībām, arī komunālajiem maksājumiem. Atbildētāja māte informēja atbildētāju par bērna vajadzībām.

Motīvu daļa

[8] Tiesa pārbaudījusi lietas materiālus, uzklausījusi pušu paskaidrojumus, atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

[9] No lietas materiāliem pievienotās dzimšanas apliecības kopijas izriet, ka prasītāja un atbildētājs ir vecāki 2008.gada 16.septembrī dzimušajam bērnam /pers. D/ (lietas 9. lapa).

Lietā nepastāv strīds par faktu, ka 2012.gada 12.oktobrī starp prasītāju un atbildētāju tika noslēgta vienošanās, kuras 4.punktā puses vienojās, ka pēc laulības šķiršanas bērns /pers. D/ dzīvos pie prasītājas, kura realizēs bērna ikdienas aizgādnību. Savukārt vienošanās 4.4.punktā noteikts, ka atbildētājs " (..) */pers. B/ apņemas sākot ar Laulības šķiršanas brīdi līdz katra mēneša 25.datumam pārskaitīt /pers. C/ uz viņas bankas kontu A/s "Swedbank" konta nr./konta numurs/ uzturlīdzekļus LVL 50 – (piecdesmit latu) apmērā Pušu kopīgā bērna /pers. D/ uzturam, garīgai un fiziskai izaugsmei* (..)".

[10] Prasītājas celtā prasība sastāv no diviem lūgumiem, proti:

- par uzturlīdzekļu parāda, kas izveidojies saskaņā ar vienošanās 4.4.punktu, piedziņu;
- par kārtējo uzturlīdzekļu piedziņu pušu kopīgā bērna /pers. D/ uzturam ne mazāk kā valstī noteiktajā minimālajā apmērā;

[11] Tiesa atzīst, ka prasība par uzturlīdzekļu parāda piedziņu ir apmierināma daļēji.

[11.1] Saskaņā ar Civillikuma 179. panta pirmo un otro daļu *vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.*

Starp pusēm nav strīda par faktu, ka bērns dzīvo kopā ar prasītāju un, saskaņā ar Civillikuma 179.pantā noteikto, atbildētājam ir pienākums piedalīties pušu kopīgā bērna uzturēšanā.

[11.2] Lietā starp pusēm nav strīda par faktu, ka puses vienošanās 4.4.punktā noteica atbildētājam pienākumu maksāt uzturlīdzekļus.

Strīds starp pusēm pastāv par vienošanās 4.4.punkta iztulkošanu, proti, vai prasītāja saskaņā ar šo vienošanās punktu ir tiesīga prasīt atbildētāja uzturlīdzekļus 50 Ls mēnesī jeb tomēr atbilstoši Ministru kabineta noteikumos paredzētajam minimālajam uzturlīdzekļu apmēram.

[11.3] Civillikuma 1504.pants noteic, ka, *darījumu iztulkojot jāskatās uz darījumā lietoto vārdu nozīmi, un ja tie nav divējādi saprotami, tad tie cieši jāievēro, ja vien nepierāda, ka tie nesaskan ar dalībnieku gribu.*

Skaidrojot tiesisko darījumu iztulkošanas institūta saturu tiesību doktrīnā atzīts, ka (Civillikuma 1504. panta) *norāde par to, ka skaidri saprotami vārdi ir cieši jāievēro, liecina par to, ka CL ir pieņēmis objektīvo iztulkošanas teoriju. Kad līguma vārdiskā jēga neizsauc šaubas, tad nevar runāt par līdzēju patiesā nolūka noskaidrošanu* (..) (Danovskis /pers. G/ iztulkošana. Jurista vārds. Nr.34/2007 (2007.gada 21.augusts) . *Ja darījuma noteikumi nav divējādi saprotami, par to nozīmi nerodas šaubas un nav pierādījumu, ka tie nesaskan ar dalībnieku gribu, tad iztulkošanas procedūra beidzas* (Balodis /pers. H/ civiltiesībās. 234.lpp. 2007.g. /pers. I/).

[11.4] Tiesa secina, ka puses vienošanās 4.4.punktā ir vienojušās par uzturlīdzekļiem konkrētā summā, tas ir, 50 Ls apmērā un vienošanās teksts nedod pamatu secinājumam, ka puses vēlējušās piesaistīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteikumos paredzētajam minimālajam uzturlīdzekļu apmēram.

Prasītājas pārstāves norādītais apstāklis, ka vienošanās noslēgšanas brīdī pielīgtā uzturlīdzekļu summa 50 Ls atbilda valstī tobrīd noteiktajiem minimālajiem uzturlīdzekļiem, pats par sevi nedod pamatu pieņēmumam par pušu patieso gribu pielīgt uzturlīdzekļus ne mazāk kā valstī noteiktajā minimālajā apmērā.

No dzīvē gūtajiem novērojumiem tiesa secina, ka uzturlīdzekļu apmēra piesaistīšana Ministru kabineta valstī noteiktajam minimālajam apmēram parasti tiek tieši norādīta juridiskā dokumenta (vienošanās, nolēmuma utml.) tekstā. Gadījumā, ja šādas norādes nav, tad konstatējams, ka pielīgts uzturlīdzekļu apmērs konkrētā summā, ko pusēm iespējams grozīt ceļot tiesā attiecīgu prasību.

[11.5] Arī Augstākās tiesas judikatūrā atzīts, ka vienošanās akts (par uzturlīdzekļu apmēru bērna uzturam) rada saistību, kas jāpilda. Taču šādas vienošanās pastāvēšana neliedz prasītājai celt prasību tiesā par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, ja mainījušies apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēru. Prasības celšanas gadījumā uzturlīdzekļi (palielinātajā apmērā) piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. (sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr. SKC-556).

[11.6] Tiesa secina, ka starp pusēm noslēgtās vienošanās 4.4.punkts no piešķir prasītājai tiesības no vienošanās noslēgšanas brīža līdz prasības celšanas brīdim pieprasīt līdzekļus 50 Ls apmērā, bet no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas – atbilstoši Ministru kabineta valstī noteiktajam minimālajam uzturlīdzekļu apmēram.

Prasības pieteikums šajā lietā iesniegts 2022.gada 4.oktobrī. Lietas izskatīšanas gaitā noskaidrots, ka iepriekš prasītāja nebija tiesā cēlusi prasības par uzturlīdzekļu apmērā palielināšanu.

Līdz ar to secināms, ka par laiku no vienošanās noslēgšanas brīža līdz 2022.gada 4.oktobrim prasītāja ir tiesīga pieprasīt no atbildētāja uzturlīdzekļus 50 Ls apmērā mēnesī, bet no 2022.gada 4.oktobra – atbilstoši valstī noteiktajam minimālajam uzturlīdzekļu apmēram.

[11.7] Prasītājas norādītais apstāklis, ka Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumos Nr. 37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" ir noteikts minimālais uzturlīdzekļu apmērs, ko jāmaksā neatkarīgi no mantas stāvokļa, nav pamats prasības par līdzekļu parāda piedziņu apmierināšanai.

Minētie Ministru kabineta noteikumi nosaka obligāti maksājamo minimālo uzturlīdzekļu apmēru gadījumos, kad bērna vecāki nevar labprātīgi vienoties par bērna uzturēšanas pienākuma izpildi.

Civillikuma 177.panta ceturtā daļa noteic, ka *bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).*

Tādējādi secināms, ka atbildētāja piedalīšanās bērna uzturēšanā var izpausties ne tikai kā naudas līdzekļu došanā bērna uzturam, bet arī Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteikto darbību izpildē.

Likums neaizliedz bērna vecākiem labprātīgi vienoties par Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā paredzētā uzturēšanas pienākuma izpildi, tostarp noteikt uzturlīdzekļus, kas ir lielāki vai mazāki par Ministru kabineta noteikumos paredzēto minimālo uzturlīdzekļu apmēru. Ja kāds no bērna vecākiem uzskata, ka vienošanās noteikumos paredzētais uzturlīdzekļu apmērs ir neatbilstošs, tad ir iespējams celt prasību par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu no prasības celšanas brīža (sk. Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 29.augusta spriedumu lietā Nr. SKC-556).

[11.7] Līdz ar to par laiku no 2012.gada 12.oktobra (vienošanās noslēgšanas diena) līdz 2022.gada 4.oktobrim (prasības celšanas diena), saskaņā ar vienošanās 4.4.punktu, ir aprēķināmi uzturlīdzekļi 50 Ls apmērā, kas, konvertējot pēc oficiālā pārejas kursa (*1 euro ir 0,702804 lati*) atbilst 71,14 *euro*.

[11.8] Laikā no 2012.gada 12.oktobra līdz 2022.gada 4.oktobrim ir 119 mēneši un 22 dienas.

Līdz ar to atbildētājam uz vienošanās 4.4.punkta pamata aprēķināmi uzturlīdzekļi 8517,33 *euro*, saskaņā ar šādiem aprēķiniem:

- par laiku no 2012.gada 12.oktobra līdz 2022.gada 12.septembrim 8465,66 *euro* (119 (*pilno mēnešu skaits) reiz 71,14 euro*

(uzturlīdzekļu apmērs) ir 8465,66 euro;);

- 52,17 *euro* par laiku no 2012.gada 12.septembra līdz 2022.gada 4.oktobrim (aprēķināto dienu skaits procentuāli kalendārajām dienām mēnesī (*22 dienas no 30 dienām atbilst 73,33 procentiem, savukārt 73,33 procenti no 71,14 euro (uzturlīdzekļu apmērs mēnesī) ir 52,17 euro*).

[11.9] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos norādīts, ka atbildētājs uzturlīdzekļu samaksai ir veicis pārskaitījumus kopējā summā 4711,32 *euro*, proti:

- 2018.gada 21.martā 30 *euro*;
- 2018.gada 9.septembrī 40 *euro*;
- 2018.gada 14.decembrī 50 *euro*;
- 2019.gada 22.maijā 15 *euro*;
- 2019.gada 3.septembrī 120 *euro*;
- 2021.gada 25.martā 640 *euro*;
- 2022.gada 27.augustā 71,14 *euro*;
- 2022.gada 8.septembrī 188,18 *euro*;
- 2022.gada 13.septembrī 71,14 *euro*;
- 2022.gada 15.septembrī 426,84 *euro*;
- 2022.gada 20.septembrī 426,84 *euro*;
- 2022.gada 14.oktobrī 71,14 *euro*;
- 2022.gada 24.oktobrī 853,68 *euro*;
- 2022.gada 24.oktobrī 853,68 *euro*;
- 2022.gada 24.oktobrī 853,68 *euro*.

Civillikuma 1838.panta pirmā daļa noteic, *ka samaksa izdarīta ir jāpierāda tam, kas to apgalvo.*

Tiesa secina, ka iepriekšminēto maksājumu veikšana ir pierādīta ar atbildētāja rakstveida paskaidrojumiem pievienotajām konta izdrukām (28.-31.lapa). Turklāt lietā starp pusēm arī nepastāv strīds par faktu, ka atbildētājs ir veicis iepriekš norādītos pārskaitījumus un prasītāja tos saņēmusi.

[11.10] Vienlaikus tiesa atzīst, ka 2021.gada 25.martā veiktais atbildētāja maksājums 640 *euro* apmērā uz atbildētāja pienākuma piedalīties bērna uzturēšanā attiecināms vien daļējā, tas ir, 140 *euro* apmērā.

[11.10.1] No pušu paskaidrojumiem secināms un lietā nepastāv strīds par faktu, ka atbildētājs ir saņēmis vienreizēju 500 *euro* atbalsta izmaksu par pušu kopīgo bērnu (jo bērna pabalsts tika izmaksāts uz atbildētāja vārda).

Savukārt no publiski pieejamās informācijas secināms, ka vienreizējais valsts atbalsts vecākiem 500 *euro* apmērā par katru bērnu – tika izmaksāts laikā līdz 2021.gada 31.martam (*sk. https://www.vsaa.gov.lv/lv/jaunums/informacija-par-covid-19-krizes-atbalstu-gimenem-500-eiro-apmera-par-katru-bernu*).

Šādos apstākļos secināms, ka atbildētāja 2021.gada 25.martā veiktais pārskaitījums 640 *euro* apmērā tieši sakrīt ar to laika posmu, kad atbildētājam tika izmaksāts vienreizējais pabalsts par bērnu 500 *euro* apmērā.

[11.10.2] Tiesa ņem vērā, ka 2021.gada 25.martā atbildētāja veiktais pārskaitījums ievērojami pārsniedz citus atbildētāja līdz tam veiktos uzturlīdzekļu maksājumus. Lai gan atbildētāja paskaidrojums norādīts, ka ap šo pašu laiku atbildētājs ap šo pašu laiku saņēma arī slimības pabalstu 910 *euro* un atguva no parādnieka /pers. E/ 200 *euro*, tomēr tiesa neuzskata par ticamu, ka atbildētājs naudas līdzekļus 640 *euro* apmērā būtu pārskaitījis prasītājai, ja nebūtu saņēmis valsts atbalstu par bērnu 500 *euro* apmērā.

No atbildētāja konta izdrukām secināms, ka atbildētājs līdz tam tik ievērojamus pārskaitījumus bērna vajadzībām prasītājai veicis nebija.

Šādos apstākļos tiesa atzīst par ticamu, ka atbildētāja 2021.gada 25.marta pārskaitījumā (640 *euro*) prasītājai ir ietverts valsts piešķirtais pabalsts 500 *euro*, kuru atbildētājs saņēma par pušu kopīgo bērnu.

[11.10.3] Atbildētāja advokāte tiesas sēdē norādīja, ka lēmums par valsts bērna pabalsta piešķiršanu ir administratīvais akts, kurš apstrīdams administratīvi procesuālajā kārtībā. Līdz ar to jautājums par atbildētāja tiesībām uz bērna pabalsta saņemšanu bija risināms administratīvi procesuālajā kārtībā.

Tiesa secina, ka atbildētāja advokātes norādītie apstākļi par bērna pabalsta saņemšanas administratīvi tiesiskajiem aspektiem nemaina faktu, ka bērna vecāki ir tiesīgi savstarpēji vienoties par bērna pabalsta izlietojumu.

Ņemot vērā lietā konstatēto apstākļu kopumu, tiesa uzskata, ka atbildētāja 2021.gada 25.martā veiktajā pārskaitījumā ietilpst valsts vienreizējais pabalsts par bērnu 500 *euro*, kurus atbildētājs ir pārskaitījis prasītājai ņemot vērā, ka pušu kopīgā bērna ikdienas aprūpi īstenoja prasītāja.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka 2021.gada 25.marta pārskaitījumā ietilpstošie naudas līdzekļi 500 *euro* apmērā nevar tikt uzskatīti par atbildētāja samaksātu uzturlīdzekļu parādu, jo valsts piešķirtais vienreizējais atbalsta maksājuma par bērnu mērķis nav atbildētāja uzturlīdzekļu maksāšanas saistību dzēšana.

[11.10.4] Savukārt pārējā 2021.gada 25.marta pārskaitījuma daļa (140 *euro*), tiesas ieskatā, ir atzīstama par uzturlīdzekļu maksājumiem un līdz ar to novirzāma uzturlīdzekļu parāda dzēšanai.

Lai gan prasītājas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka atbildētājs ir saņēmis arī 200 *euro* kā atbalstu par bērnu cenu sadārdzinājuma kompensāciju un atbildētājs minēto neapstrīdēja, tomēr tiesa secina, ka minēto atbalsta maksājumu izmaksa tika veikta laikā no 2022.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 30.aprīlim (*https://www.vsaa.gov.lv/lv/jaunums/informacija-par-50-eiro-atbalsta-izmaksu-par-bernu*).

Tiesa secina, ka 2021.gada 25.marta pārskaitījuma veikšanas brīdī vēl nevarēja būt zināms, ka laikā no 2022.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 30.aprīlim tiks pieņemti valsts atbalsta pasākumi, kas piešķirs atbildētājam četrus mēnešus tiesības uz 50 *euro* atbalsta saņemšanu par bērnu.

Līdz ar to nav ticams, ka 2021.gada 25.marta pārskaitījumā varēja tik iekļauti atbalsta maksājumi elektroenerģijas cenu sadārdzinājuma kompensācijai, par kuriem tobrīd vēl nebija zināms,

Šādos apstākļos tiesa uzskata, ka atlikusī 2021.gada 25.marta maksājuma daļa 140 *euro* (640 *euro* mīnus 500 *euro*) ir uzskatāma par atbildētāja maksātiem uzturlīdzekļiem un attiecīgi novirzāma atbildētāja uzturlīdzekļu parāda saistību izpildei.

[11.11] Ņemot vērā minēto, tiesa secina, ka atbildētājs uzturlīdzekļu parādsaistību samaksai ir veicis maksājumus 4211,32 *euro* apmērā (*2018.gada 21.martā 30 euro, 2018.gada 9.septembrī 40 euro, 2018.gada 14.decembrī 50 euro, 2019.gada 22.maijā 15 euro, 2019.gada 3.septembrī 120 euro, 2021.gada 25.martā 140 euro, 2022.gada 27.augustā 71,14 euro, 2022.gada 8.septembrī 188,18 euro, 2022.gada 13.septembrī 71,14 euro, 2022.gada 15.septembrī 426,84 euro, 2022.gada 20.septembrī 426,84 euro, 2022.gada 14.oktobrī 71,14 euro, 2022.gada 24.oktobrī 853,68 euro, 2022.gada 24.oktobrī 853,68 euro, 2022.gada 24.oktobrī 853,68 euro*).

[12] Prasītāja ir norādījusi, ka atbildētāja veiktie uzturlīdzekļu maksājumi novirzīti likumisko nokavējuma procentu dzēšanai. Tiesa uzskata, ka likumiskie nokavējuma procenti atbildētājam nav aprēķināmi.

[12.1] Civillikuma 1759.panta 1.punkts noteic, ka *procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, šādos gadījumos: 1) par*

katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem;

Civillikuma 1651.pants noteic, ka *nokavējums ir saistības izpildīšanas vai izpildījuma pieņemšanas prettiesīgs novilcinājums.*

[12.2] No lietas materiāliem redzams, ka vienošanās 4.4. punktā ir noteikts saistību izpildes termiņš – ieskaitot kārtējos uzturlīdzekļus prasītājas kontā – līdz katra mēneša 25.datumam.

Starp pusēm nav strīda par faktu, ka atbildētājs nav veicis uzturlīdzekļu maksājumus prasītājas kontā līdz katra mēneša 25.datumam, kā tas noteikts vienošanās 4.4.punktā.

[12.3] Vienlaikus tiesa uzskata, ka vienošanās 4.4.punktā paredzētā uzturlīdzekļu samaksas kārtība un termiņi nav pašmērķīgi, bet gan to mērķis ir atbildētāja pienākuma piedalīties bērna uzturēšanā izpilde.

Konkrētajā gadījumā, lai gan atbildētājs nav veicis pārskaitījumus uz prasītājas kontu kā tas paredzēts vienošanās 4.4.punktā, tomēr bērna uzturēšanā faktiski ir piedalījies veidā, kas vienošanās noteikumos nebija paredzēts.

[12.4] Lietas izskatīšanas gaitā noskaidrots, ka atbildētājs pēc pušu laulības šķiršanas 2012.gadā ir turpinājis nodrošināt prasītāju un pušu kopīgo bērnu ar dzīvesvietu atbildētājam piederošajā dzīvoklī.

Atbildētājs tiesas sēdē paskaidroja, ka gandrīz vienlaicīgi ar pušu laulības šķiršanu prasītājai izjuka viņas jaunās attiecības un prasītāja palika bez dzīvesvietas. Prasītāja informēja atbildētāju par radušos situāciju un atbildētājs atļāva prasītājai ar bērnu turpināt dzīvot atbildētājam piederošajā dzīvoklī /adrese/.

Prasītāja nav apstrīdējusi atbildētāja paskaidrojumos norādīto, ka laikā no laulības šķiršanas (2012.gada nogale) līdz 2014.gada februārim puses ar kopīgo bērnu un atbildētāja māti turpināja dzīvot kopā dzīvoklī /adrese/. Savukārt no 2014.gada februāra līdz 2018.gada maijam un no 2020.gada augusta līdz 2022.gada augustam prasītāja dzīvoja atbildētājam piederošajā dzīvoklī /adrese/ kopā ar bērnu un atbildētāja māti.

No zemesgrāmatas ierakstiem redzams, ka nekustamais īpašums /adrese B/, kopš 2005.gada 19.maija zemesgrāmatā ir reģistrēts uz atbildētāja vārda. Savukārt informācija no Iedzīvotāju reģistra apstiprina, ka laika posmā no 2008.gada 26.augusta līdz 2021.gada 22.decembrim prasītāja bija deklarēta adresē /adrese B/.

Līdz ar to pušu paskaidrojumi un lietā noskaidroto faktu kopums dod pamatu secinājumam, ka faktiski arī pēc pušu laulības šķiršanas atbildētājs turpināja nodrošināt prasītāju un pušu kopīgo bērnu ar mājokli atbildētājam piederošajā dzīvoklī.

[12.5] Atbildētājs tiesas sēdē paskaidroja, ka puses pēc laulības šķiršanas faktiski atsāka dzīvot kopā un centās atjaunot kopdzīvi, tādēļ vienošanās 4.4.punktā paredzētie uzturlīdzekļi netika nedz prasīti, nedz maksāti. Savukārt, kad atbildētājs 2014.gada februārī aizgāja no dzīvokļa /adrese B/, tad puses mutiski vienojās, ka vienošanās 4.4.punktā paredzētos maksājumus atbildētājs turpmāk skaitīs uzkrājumu (apdrošināšanas) kontos bērna interesēs.

Tiesa secina, ka atbildētāja veikti apdrošināšanas maksājumi ir redzami lietas materiāliem pievienotajās atbildētāja konta izdrukās.

[12.6] No lietas materiāliem secināms, ka, lai gan, saskaņā ar prasības pieteikumā norādīto, atbildētājs nav vienošanās 4.4.punktā paredzētos uzturlīdzekļus maksājis gandrīz desmit gadus, tomēr pirmais rakstiskais brīdinājums par parāda samaksu ir sastādīts vien neilgi pirms prasības pieteikuma iesniegšanas (2022.gada 18.augustā).

Tādējādi ar rakstisku paziņojumu par parāda samaksa neesamību apstiprinās, ka prasītāja maksājumu veikšanu vienošanās 4.4.punktā paredzētajā kārtībā nav pieprasījusi vairāk kā deviņus gadus.

Tiesa uzskata, ka gadījumā, ja atbildētājs kopš vienošanās noslēgšanas brīža nebūtu sniedzis materiālu palīdzību prasītājai un piedalījies bērna uzturēšanā, tad prasītāja jau ievērojami ātrāk būtu izmantojusi vienošanās paredzētās tiesības pieprasīt no atbildētāja uzturlīdzekļu samaksu.

Ņemot vērā dzīvē gūtos novērojumus tiesa uzskata, ka prasītāja vienošanās 4.4.punktā paredzēto saistību izpildi tik ilgi nebija prasījusi ņemot vērā to, ka atbildētājs nodrošināja prasītājai un bērnam dzīvesvietu, kā arī veica uzkrājumu (apdrošināšanas) iemaksas bērna interesēs.

[12.7] Tiesa secina, ka atbildētājs, lai gan maksājumus vienošanās 4.4.punkta kārtībā uz prasītājas kontu nav veicis, tomēr bērna uzturēšanā ir piedalījies nodrošinot prasītāju ar dzīvesvietu, kaut arī vienošanās noteikumos atbildētājam šāds pienākums nav noteikts.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka atbildētājs kopumā nav pieļāvis uztura došanas saistības prettiesīgu novilcinājumu, jo bērna uzturēšanā ir piedalījies.

Tādējādi tiesa uzskata, ka nokavējuma seku (procentu) piemērošana konkrētajā gadījumā pret atbildētāju būtu netaisnīga un neatbilstu procentu aprēķināšanas mērķim, kas ir sniegt kompensāciju par ekonomiskās vērtības lietošanu.

Līdz ar to nokavējuma procentu piemērošana šajā lietā nebūtu taisnīga.

[12.8] Civillikuma 1656.pants noteic, ka *parādnieks nav nokavējis, ja nokavējuma iemesls ir viņa pamatotas šaubas vai nu vispār par to saistību, kuras izpildīšanu no viņa prasa, vai par tās apmēru.*

Civillikuma 1657.pants noteic, ka *tiesa var parādnieku atsvabināt no viņam neizdevīgām nokavējuma sekām arī citos gadījumos, kad viņu nevar vainot ne uzmanības trūkumā, ne vispār vieglprātībā vai nolaidībā, vai kad izpildīšana nav notikusi nepārvaramas varas dēļ.*

[12.9] Tiesas ieskatā atbildētājam bija objektīvs pamats šaubām par vienošanās 4.4.punktā noteiktās saistības izpildi.

Lietā konstatēts, ka atbildētājs pildīja uztura došanas pienākumu nodrošinot prasītāju un bērnu ar dzīvesvietu. No lietas materiāliem izriet, ka pirmais rakstiskais brīdinājums atbildētājam nosūtīts vairāk kā deviņus gadus pēc vienošanās 4.4.punktā paredzētā samaksas termiņa iestāšanās.

Tiesa secina, ka minētie apstākļi deva atbildētājam objektīvu pamatu šaubām, ka vienošanās 4.4.punktā paredzētie uzturlīdzekļu maksājumi varētu nebūt jāveic, ka atbildētājs piedalās bērna uzturēšanā citādā veidā.

Ievērojot iepriekšminēto, tiesa uzskata, ka atbildētāja saistības izpildes nokavējums nav konstatējams, līdz ar to nepastāv pamats likumisko nokavējuma procentu piemērošanai.

[13] Tiesa secina, ka atbildētāja atlikušais, nesamaksātais uzturlīdzekļu parāds saskaņā ar vienošanās 4.4.punktu ir 4306,01 *euro* (kopējais parāds saskaņā ar vienošanās 4.4. punktu 8517,33 *euro* mīnus atbildētāja veiktie uzturlīdzekļu maksājumi 4211,32 *euro*).

Tādējādi no atbildētāja par labu prasītājai uz vienošanās 4.4.punkta pamata piedzenams uzturlīdzekļu parāda atlikums 4306,01 *euro* par laiku no 2012.gada līdz prasības celšanas dienai 2022.gada 4.oktobrī.

Pārējā uzturētajā daļā prasība par uzturlīdzekļu parāda piedziņu ir noraidāma.

[14] Civilprocesa likuma 195. pants noteic, ka *taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds norādīts prasības pieteikumā.*

Civillikuma 1763. panta pirmā daļa noteic, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Atbilstoši Augstākās tiesas Civillietu departamenta atziņām likumiskie procenti, uz kuriem tiesības tiesas spriedumā atbilstoši Civilprocesa likuma 195. pantam, būtu aprēķināmi par sprieduma izpildes nokavējumu, tātad, par laiku pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām *(sk. 2016. gada 29. janvāra lēmumā lietā Nr. SKC-1331/2016).*

Noteikt prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no piedzītās un neatmaksātās uzturlīdzekļu parāda summas (4306,01 *euro*)

par laiku no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

[15] Attiecībā par atbildētāja pienākumu maksāt uzturlīdzekļus valstī noteiktajā minimālajā apmērā par laiku no prasības celšanas dienas līdz pušu kopīgā bērna pilngadībai – lietā starp pusēm strīds nepastāv.

Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumi Nr. 37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteic, ka minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir jānodrošina katram savam bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumiem Nr. 656 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algas apmēru darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros no 2021.gada 1.janvāra līdz 2022.gada 31.decembrim bija 500 *euro*. Savukārt ar 2023. gada 1. janvāri minimālā mēneša darba alga normāla darba ietvaros ir 620 *euro.*

Tādējādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas atbildētājam jādod katru mēnesi bērna /pers. D/ uzturam laika posmā no 2022.gada 4.oktobra līdz 2022.gada 31.decembrim ir 150 *euro*, bet sākot ar 2023. gada 1.janvāri - 186 *euro*.

Tā kā prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, tiesai nav jāvērtē pušu mantiskais stāvoklis un bērna vajadzības.

Līdz ar to uzturlīdzekļi bērnu uzturam piedzenami atbilstoši valstī noteiktajam minimālajam apmēram, t.i. par laiku no prasības celšanas dienas 2022.gada 4.oktobra līdz 2022.gada 31.decembrim 150 *euro*, bet sākot ar 2023. gada 1.janvāri - 186 *euro*.

[16] Atbilstoši Civilprocesa likuma 238.[1] panta septītajai daļai, ar sprieduma par uzturlīdzekļu piedziņu spēkā stāšanās dienu zaudē spēku Rīgas pilsētas tiesas tiesneša 2022.gada 7.novembra lēmums par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu.

[17] Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka *tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.*

Prasītāja no tiesas izdevumu samaksas par prasības pieteikumu ir atbrīvota saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu.

Līdz ar to pastāv pamats tiesas izdevumu piedziņai no atbildētāja par labu valstij proporcionāli apmierinātajai prasības daļai.

[17.1] Prasībā par uzturlīdzekļu piedziņu valsts nodeva aprēķināma saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu, kas noteic, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Tiesa secina, ka prasības summas apmērs nosakāms skaitot no prasības celšanas brīža, ņemot vērā piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, t.i. par trīs mēnešiem (no 2022.gada oktobra līdz decembrim) 150 *euro* katru mēnesī, savukārt par turpmākiem deviņiem mēnešiem 186 *euro* mēnesī.

[17.2] Savukārt prasībā par uzturlīdzekļu parāda summu prasības summa aprēķināma saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 1.punktu, tas ir, no piedzenamās summas 4306,01 *euro.*

[17.3] Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 10.punkts noteic, ka *prasības summa prasībās, kas sastāv no vairākiem patstāvīgiem mantiskiem prasījumiem ir visu prasījumu kopsumma.*

Līdz ar to kopējā apmierinātā prasības summa lietā ir 5890,01 *euro* (*1674 (jeb (trīs reiz 150) plus (deviņi reiz 186)) plus 4306.01*).

[17.4] Prasība tiesā celta par prasības summu 17 975.67 *euro (16 301,67 euuro uzturlīdzekļu parāda summa plus 1674 euro prasības summa par kārtējo uzturlīdzekļu parāda piedziņu*).

Tādējādi secināms, ka prasība apmierināma par 32,77 procentiem (*5890,01 euro no 17 975.67 euro ir 32,77 procenti*).

Līdz ar to no atbildētāja par labu valstij ir piedzenami 32,77 procenti no tiesas izdevumiem lietā.

[17.5] Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas "c" apakšpunktam, par prasību, kas novērtējama naudas summā 17 975.67 *euro* būtu bijis jāmaksā valsts nodeva 867,57 *euro* (*520 euro plus 3,2 procenti no prasības summas, kas pārsniedz 7114 euro*).

Tā kā prasība tiek apmierināta par 32,77 procentiem, tad atbildētājam jāuzņemas 32,7 procenti no valsts nodevas (867,57 *euro*), tas ir, valsts nodeva 283,69 *euro*.

[17.6] Tāpat atbildētājam jāsedz arī 32,7 procenti no 4 *euro* ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem, tas ir 1,31 *euro*.

[17.7] Tā kā prasītāja saskaņā ar likumu ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tad prasītājas daļu tiesas izdevumos valsts ienākumos uzņemas valsts.

[18] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189., 193. un 199., 204.[1] pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam, par laiku no 2022.gada 4.oktobra līdz 2022.gada 31.decembrim 150 *euro* (viens simts piecdesmit *euro* ik mēnesi), sākot ar 2023.gada 1.janvāri līdz /pers. D/, personas kods /personas kods/, pilngadībai 186 *euro* (viens simts astoņdesmit seši *euro*), ik mēnesi, bet ne mazāk par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru. Uzturlīdzekļu samaksa veicama kontā Nr.LV30HABA0551028061965 (AS "SWEDBANK").

Pie sprieduma izpildes ieskaitīt /pers. B/, personas kods /personas kods/, no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža (2022.gada 4.oktobra) labprātīgi samaksātos uzturlīdzekļus bērna /pers. D/ uzturam.

Noteikt, ka ar šī sprieduma spēkā stāšanās brīdi spēku zaudē Rīgas pilsētas tiesas tiesneša 2022.gada 7.novembra lēmums, ar kuru no /pers. B/, personas kods /personas kods/,par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, piedzīti uzturlīdzekļi bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam, 150 *euro* apmērā ik mēnesi. Saskaņā ar Rīgas pilsētas tiesas tiesneša 2022.gada 7.novembra lēmumu par pagaidu uzturlīdzekļu piedziņu piedzītās uzturlīdzekļu summas (ja tādas ir piedzītas) ieskaitīt pie sprieduma izpildes.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļu parādu 4306,01 *euro* (četri tūkstoši trīs simti seši *euro* un 1 cents) par laiku no 2012.gada līdz 2022.gada 4.oktobrim. Uzturlīdzekļu parāda samaksa veicama kontā Nr.LV30HABA0551028061965 (AS "SWEDBANK").

/pers. O/, personas kods /personas kods/, tiesības saņemt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, likumiskos 6% gadā no piedzītās uzturlīdzekļu parāda summas (sprieduma sastādīšanas dienā 4306,01 *euro*) par laiku no šī sprieduma labprātīgas izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763. pantā noteikto, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot piedzītās summas lielumu.

Noraidīt prasību daļā par uzturlīdzekļu parāda 9118,06 *euro* un procentu parāda 2877,60 *euro* piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 283,69 *euro* (divi simti astoņdesmit trīs *euro* un 69 centi). Valsts nodeva jāiemaksā Valsts kases, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, kontā Nr. LV55TREL1060190911200, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, norādot datus personas un lietas identificēšanai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,31 *euro* (viens *euro* un 31 cents), kas jāiemaksā Tiesu administrācijai, NMR 90001672316 ar PVN apliekamās personas reģistrācijas Nr. LV90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, konta Nr. /konta numurs/, klasifikācijas kods 21499, iemaksas mērķī norādot datus personas un lietas identificēšanai.

/pers. P/, personas kods /personas kods/, termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par uzturlīdzekļu parāda piedziņu prasītājas labā un tiesas izdevumu piedziņu valsts labā 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Izskaidrot, ka šajā termiņā Rīgas pilsētas tiesā iesniedzams dokuments, kas apstiprina tiesas izdevumu samaksu valstij.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijai no sprieduma sastādīšanas dienas (2023.gada 6.marta), apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas tiesā.

Tiesnesis *(elektroniskais paraksts)* /pers. R/